

وزارت امور خارجه

مجموعه قراردادها

جزوه شماره ۱

قراردادهای ایران و آرژانتین
قراردادهای ایران و آلمان

تهران ۱۳۳۸

از قرار داد های منعقد بین ایران و سایر دول تا کنون دو مجموعه انتشار یافته است :

مجموعه اول در سال ۱۳۲۶ هجری قمری (برابر ۱۲۸۷ هجری شمسی و ۱۹۰۸ میلادی) بمبئی اهتمام مرحوم حسین پرنیا (نومن الملک) بطبع رسیده و متضمن متن بعضی معاهداتی بود که تا آن تاریخ بین ایران و دول دیگر منعقد شده بود. این معاهدات غالباً بنا بر تمایل دول متعاقد فسخ و یا بر اثر بروز حوادث و وقایع فسخ و از درجه اعتبار ساقط گردیده است. مجموعه فریبور که بمجموعه نومن الملک معروف می باشد تنهاست نایاب شده.

مجموعه دوم در سال ۱۳۱۱ هجری شمسی برابر ۱۹۳۲ میلادی از طرف وزارت امور خارجه انتشار یافت و منظور اصلی از انتشار آن آگاهی نامورین سیاسی و کنسولی ایران از متن قرار داد ها بود که پس از انعقاد رژیم کامپوتولاسیون بین ایران و دول خارجه منعقد شده و پایه و اساس روابط ایران را با دول فریبور تشکیل میداد. این مجموعه نیز در سالهای اخیر کمیاب بکنجه نایاب شده است.

از زمان انتشار مجموعه اخیر تا کنون تغییرات زیادی در روابط قرار دادی ایران با کشورهای دیگر ایجاد داده شده. بعضی قرار داد ها فسخ و بسیاری دیگر منعقد گردیده است. فقدان مجموعه کامل قرار داد ها که از ضروری ترین وسائل کار نامورین وزارت امور خارجه و مورد احتیاج مستمر نهادهای دولتی و افراد و نهادهای خصوصی است در عمل مشکلات زیادی بوجود میآورد. مثلاً مراجعین بیکت قرار داد و یا اطلاع از اعتبار یا عدم اعتبار آن غالباً نیازمند تفحص و تجسس طولانی است.

ضرورت و اهمیت رفع این نقیصه در سالهای اخیر مورد توجه وزارت امور خارجه قرار گرفته است. جناب آقای علی اصغر حکمت که انتشار مجموعه کنونی تا حد زیادی مرهون توجه مخصوص ایشان است

در زمان تصدی وزارت امور خارجه اینجانب را ناموزنیه مجموعه کامل قرارداد نامونده .
مجموعه ای که جزوه اول آن اکنون آتشار میابد - و جزوات بعدی نیز بزودی آتشار خواهد یافت
شامل متن کلیه قرارداد نامیست که بین ایران و دول دیگر انعقاد یافته و در حال حاضر معتبر و مجری
میباشند . قرارداد نامیکه بین ایران و دول دیگر امضا شده ولی هنوز بعلت عدم مبادله اسناد
مضوب بوقوع اجری گذارده نشده نیز در این مجموعه درج گردیده اند .
کلمه قرارداد در اینجا بمعنی و مفهوم وسیع آن در نظر گرفته شده و شامل کلیه تعهدات کتبی
بین المللی از قبیل قرارداد بمعنی خاص - عهدنامه - پروتکل - قرارنامه نامی قباله و غیره میباشد .
مجموعه حاضر فقط شامل قرارداد نامی دو جانبه و چند جانبه محلی (مانند پیمان سعدآباد
و پیمان بغداد) است که بین ایران و کشورهای دیگر منعقد گردیده است .
متن قرارداد نامی چند جانبه بین المللی که دولت ایران با آنها متحن شده عموماً
در مجموعه قرارداد نامی جامد مل یا سازمان ملل متحد درج گردیده و آتشار مجده آنها ضرورتی نیست .
از آتشار متن قرارداد نامی غیر معتبر بدو جهت خودداری شد ؛
نخست اینکه آتشار قرارداد نامی فرز بر حجم مجموعه را بمیزان قابل توجهی افزایش داده
باشیم و آتشار آنرا بعداً تاخیر میباید اخت .
دو کمر اینکه اهمیت و ارزش قرارداد نامی غیر معتبر فقط از جهت تاریخی است و منظور -
وزارت امور خارجه در حال حاضر آتشار قرارداد نامیست که مبنی و اساس روابط ایران با سایر
دول میباشد .

در این مجموعه قرارداد با تبریج حروف الفبا، با توجه بنام کشور طرف قرارداد و -
قرارداد های مربوط به کشور نیز تبریج تاریخ منتشر میگردد .
اصولاً نظر بر این بود که کلیه متون معتبر قرارداد به زبان فارسی که باشد در مجموعه درج گردد و
ولی انجام این کار بعلت اشکالات فنی و نبودن وسائل طبع بکلیه زبانها مقدور نشد لذا
با مشارکت فارسی و متون فرانسه یا انگلیسی قرارداد - در صورتیکه قرارداد دیگری از این دو زبان
تخریص شده باشد اکتفا گردید .

فهرست کامل قرارداد با تبریج حروف الفبا، همچنین تبریج موضوع قرارداد
تهیه و با مجموعه کامل یکجا انتشار خواهد یافت . کلیه خصوصیات مهم یک قرارداد از تاریخ و -
محل امضاء - تاریخ شروع باجری - مدت اعتبار - طرز فسخ و غیره در این فهرست ذکر شده است
برای اینکه متن قرارداد با زودتر در دسترس علاقمندان قرار گیرد قبل از انتشار مجموعه
قسمتهای از آن که بطبع رسیده به تدریج بصورت جزوه منتشر میگردد .

دکتر محی الدین نبوی نوری

کارمند وزارت آموزش عالی

قراردادهای ایران و آرژانتین

**TRAITES
IRANO - ARGENTINS**

عهدنامه مودت

بین

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آرژانتین

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

حضرت رئیس جمهوری آرژانتین

نظر بمیلی که بحفظ روابط موجوده بین مملکتین دارند تصمیم به نشیید روابط مزبوره بوسیله انعقاد عهد نامه مودت نموده و اختیارداران خود را برای این مقصود بقرار ذیل تعیین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران :

جناب نادر آراسته

مأمور فوق العاده و وزیر مختار خود را در ممالک امریکای جنوبی مقیم آرژانتین

و

حضرت رئیس جمهور آرژانتین :

جناب دکتر کارلوس ساردو الاماس وزیر امور خارجه و مذهب

مشارالیهما بعد از مبادله اختیارنامههای خود که در کمال صحت و اعتبار بود در

مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده ۱

صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه دائمی بین مملکت شاهنشاهی ایران و جمهوری آرژانتین همچنین بین اتباع مملکتین برقرار خواهد بود.

ماده ۲

دولتین متعهدین موافقت دارند که روابط سیاسی و فونسولی خود را برطبق اصول و معمول حقوق عمومی بین الملل مستقر سازند و نیز موافقت دارند که نمایندگان

سیاسی و قونسولی هر يك از مملكتين در خاك مملكت ديگر از معامله كه نسبت به نمايندگان سياسی و قونسولی دولت كامله الوداد بعمل می آيد بهره مند شوند.

ماده ۳

دولتین متعاهدتین موافقت دارند که روابط قونسولی و تجارتي و گمرکی و دریاوردی بین مملكتين همچنين شرايط اقامت و توقف اتباع خود را در خاك يكديگر بوسيله قراردادهاي مخصوص تنظيم نمايند.

ماده ۴

دولتین متعاهدتین موافقت دارند که برای تسويه هر گونه اختلافی که بین آنها بظهور رسد و بطور دوستانه در مدت مناسبی از طريق سياسی عادی حل نگردد متوسل بوسايل مسالمت آمیز شوند دولتین این حق را برای خود محفوظ میدارند که در هر مورد بوسيله يك موافقت نامه مخصوصی طرز عملی را که بنظر آنها مناسب می رسد تعیین نمايند.

ماده ۵

این عهدنامه سه زبان فارسی و فرانسه و اسپانیولی تنظیم یافته است. عهد نامه مزبور بتصویب رسیده و مبادله اسناد مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد و بمحض مبادله اسناد مصوبه عهدنامه بموقع اجرا گذارده خواهد شد و هر گاه اختلاف نظری در تعبیر و تفسیر عهدنامه مزبور پیدا شود متن فرانسه معتبر خواهد بود. بناء علیهذا اختیار داران مجاز طرفین این عهدنامه را امضاء و ساهم هر خود مهور نمودند.

یونس آیرس - بتاريخ ۲۷ اسفند ماه ۱۳۱۵ شمسی هجری مطابق ۱۸ مارس ۱۹۳۷ میلادی.

قراردادهای ایران و آلمان

**TRAITES
IRANO - ALLEMANDS**

عهدنامه مودت بین دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

رئیس مملکت آلمان

نظر باینکه بشکیم روابط دوستی قدیمی بین مملکتین مسایل میباشند بانعقاد
عهدنامه مودت تصمیم نموده و برای این مقصود اختیارداران خود را معین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علی خان فرزین

کفیل وزارت امور خارجه .

رئیس مملکت آلمان

مسیو فریدریش ورنر گراف فن درشولنبورگ .

وزیر مختار وایلیچی مخصوص آلمان در طهران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که آنها راصحیح و معتبر یافتند

در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول

بین دولتین ایران و آلمان و اتباع مملکتین صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه

دائمی برقرار خواهد بود .

ماده دوم

دولتین متعاهدتین موافقت مینمایند که روابط سیاسی و قنسولی خود را بر طبق

اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی ادامه دهند .

نسبت به نمایندگان سیاسی و قنصلی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطابق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی رفتار خواهد شد و در هر حال بشرط معامله متقابله رفتار مزبور نباید مادون معامله باشد که نسبت به نمایندگان سیاسی و قنصلی دولت کامله الوداد میشود .

ماده سوم

دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که روابط قنصلی و تجاری و کمرکی و بحر بیعائی بین مملکتین و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکدیگر بموجب قراردادهائی بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی و بر روی اساس تساوی کامل و معامله متقابله تنظیم نمایند .

ماده چهارم

دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجراء یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قرارداد های منعقد یا عهود و قراردادهائی که منعقد گردد و از جمله راجع بهمین عهدنامه بظهور برسد و تصفیه دوستانه اختلافات مزبوره بوسائل سیاسی عادی در مدت متناهی ممکن نگردد به حکمیت رجوع نمایند .

این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا راجع به اجرای عهود و قراردادهای مذکوره میباشد نیز اعمال خواهد گردید . حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آوراست .

برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بر حسب تقاضای یکی از دولتین متعاهدین و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت .

هر یک از دولتین متعاهدین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود .

هر گاه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه ناسه ماه بین دولتین راجع به عدتیکه در ظرف

آن حکمین باید حکم خود را صادر نمایند موافقت حاصل نکرد یا اینکه حکمین نتوانند قضیه متنازع فیها را در مدتی که برای آنها تعیین شده تسویه نمایند دولتین بکنفرانز اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند کرد.

چنانچه دولتین در طرف دوم از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع بانتهاب او موافقت حاصل نمایند دولتین مذکورترین مشترکاً یا در صورتیکه در طرف مدت دومه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها بعمل نیاید هر يك از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان داوری بین المللی لاهه تقاضا خواهد نمود که حکم ثالث را از اتباع دول ثالثی معین نماید.

بموافقت طرفین ممکن است صورتی از معالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین المللی باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشاریه تسلیم گردد. طرفین میتوانند راجع بمشخص حکم ثالث برای مدت معینی قبلاً قراری بین خود بدهند.

در صورتیکه طرز عمل حکمین بموجب قرارداد مخصوصی بین دولتین مشخص نگردیده و قرارداد مزبور در موقع تعیین حکمین منعقد نشده باشد بوسیله خود حکمها مشخص خواهد گردید.

هر گاه تعیین بکنفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدترین راجع برویه ای که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشانرا معلوم نموده اختلاف را تسویه خواهند کرد.

کلیه تصمیمات محکمه حکمیت با کثرت آراء اتخاذ خواهد گردید.

ماده پنجم

این عهدنامه در دو نسخه اصلی بفرسی و آلمانی و فرانسه تحریر میشود چنانچه راجع بتفسیر عهدنامه اختلافی بروز نماید متن فرانسه معتبر خواهد بود. پس از تصویب این عهد نامه مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل

خواهد آمد . این عهدنامه بمحض مبارزه نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود .
 بناء علیهذا اختیارداران طرفین که بدین امر کاملاً مجاز میباشند این عهد نامه
 را امضاء و بمهر خود مهور نمودند .

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ .

امضاء محمدعلی فرزین .

امضاء - فریدریک ورنر کنت فن در شولنبورگ .

پروتکل اختتامیه

درموقع امضاء عهدنامه مودت منعقدہ امروزیین دولتین ایران و آلمان اختیارداران
امضاء کنندہ این پروتکل اظہار ذیل را کہ جزء لاینفک خود عهدنامہ میباشد نمودند:
دولتین متعاہدین این حق را برای خود محفوظ میدارند کہ پس از اینکہ درمسال
از مبادلہ نسخ مصوبہ عهدنامہ مودت گذشت مقررات مادہ چهارم عهد نامہ مزبورہ را
مجدداً تحت مطالعہ قرار دهند .

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء محمد علی فرزند

امضاء فریدریک ورنر کنت فن درشولنبورک .

قرار داد اقامت بین دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

رئیس مملکت آلمان

که مایلند حق اقامت اتباع ایران را در آلمان و اتباع آلمان را در ایران بر طبق
عهدنامه مودت منعقدہ امروز تنظیم نمایند تصمیم بمقدد قرارداد اقامت نموده و برای این
مقصد اختیارداران خود را تعیین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علیخان فرزین

کفیل وزارت امور خارجه .

رئیس مملکت آلمان

مسیو فریدریک ورنر کنت فن در شولنبورگ

وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت آلمان در طهران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامههای خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در
مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر نسبت بشخص و
اموالشان موافق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی پذیرفته شده و از این حیث
با آنها مطابق اصول و معمول مزبور رفتار خواهد شد مشارالیهیم از حمایت دائم قوانین و
مصادر امور مملکتی نسبت بخود و اموال و حقوق و منافعشان بهره مند خواهند شد و

میتوانند بخاک طرف متعاقد دیگر وارد و از آنجا خارج شده و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند با این شرط و تا وقتی که موافق قوانین و نظامات جاریه در خاک مزبور عمل نمایند .

اتباع مذکور فوق در تمام این مسائل از رفتاری که مادیون رفتار معموله نسبت با اتباع دولت کلمه الوداد نباشد بهر منند خواهند شد مگر این که هیچیک از مراتب فوق مانع از آن نیست که هر یک از طرفین در هر موقع مقرراتی برای تنظیم و یا منع مهاجرت در خاک خود وضع نمایند مشروط باینکه آن مقررات در حکم تبعیض نباشد که مخصوصا متوجه کلیه اتباع طرف متعاقد دیگر باشد .

ماده دوم

مقررات این قرار داد بحق هیچیک از طرفین متعاقدین لطمه وارد نمیآورد که توقف اتباع طرف متعاقد دیگر را در موارد مخصوصه خواه در اثر تصمیم قضائی یا از لحاظ امنیت داخلی و یا خارجی مملکت و یا بملاحظات معارفت عمومی و یا صحت و یا اخلاقی ممنوع بدارد .

اخراج بر تریبائی صورت خواهد گرفت که موافق مقتضیات حفظ السحه و انسایت باشد .

ماده سوم

اتباع هر یک از طرفین متعاقدین حق دارند در خاک طرف متعاقد دیگر بشرط مراعات قوانین و نظامات مملکتی مثل اتباع داخله بهر قسم صنعت و تجارت پرداخته و بهر شغل و حرفه اشتغال ورزند اما تا حدیکه مربوط بانحصارات دولتی یا انحصارات اعطائی از طرف دولت نباشد .

و نیز حق مذکور فوق شامل مواردی نخواهد بود که مطابق قوانین و نظامات مملکتی تبعه داخله بودن شرط حتمی اشتغال بشغلی باشد .

ماده چهارم

شرکت های انونیم و هر قسم شرکتهای تجارتمی منجمله شرکتهای صنعتی و مالی و بیمه و ارتباطات و حمل و نقل که مقرر شد کمی آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و مطابق قوانین مملکتی که مقرر شد در آن واقع است تاسیس و شناخته شده باشد هویت حقوقی و اهلیت و حق ترافع قضائی برای آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته میشود و مبادرت آنها بعملیات تجارتمی در مملکت متوقف فیها مطابق قوانین و مقرراتی خواهد بود که در مملکت مزبور مجری است .

راجع بشرایع پذیرفته شدن شرکتهای مزبوره در مملکت متعاهد دیگر و اجرای عملیات آنها و همچنین راجع بکلیه مسائل دیگر شرکتهای مزبوره میتوانند بشرط متابعت از قوانین و مقررات مملکت متوقف فیها بکلیه عملیات تجارتمی و صنعتی بپردازند که مطابق ماده ۳ این قرارداد برای اتباع مملکتی که شرکتهای مذکوره در آنجا تاسیس شده اند مجاز است با شرکتهای مزبوره از هر حیث باید همان رفتاری بشود که با موسسات متشابه دول کاملة الوداد بعمل می آید .

ماده پنجم

اتباع هر يك از دولتین و شرکتهای هر يك از طرفین متعاهدین که در ماده ۴ بآنها اشاره شده در خاک طرف متعاهد دیگر راجع بهر قسم مالیات و عوارض و همچنین کلیه تحمیلات دیگری که جنبه مالی داشته باشد نسبت به شخص و اموال و حقوق و منافعی در پیشگاه مامورین و محاکم مالیه از همان رفتار و حمایتی که نسبت باتباع داخله بعمل می آید بهره مند خواهند شد .

ماده ششم

اتباع هر يك از طرفین متعاهدین حق دارند با متابعت از قوانین و نظامات جاریه در خاک طرف متعاهد دیگر هر قسم حقوق و اموال منقوله تحصیل و تصرف و نقل و انتقال نموده و یا بمرض فروش برسانند و از این حیث با آنها رفتار اتباع دولت کاملة الوداد میشود .

راجع بحقوق و اموال غیر منقوله با اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در هر حال معامله اتباع دولت کامله الوداد میشود و تا انعقاد قرارداد مخصوصی موافقت حاصل است که اتباع آلمان در خاک ایران مجاز نیستند اموال غیر منقوله غیر از آنچه برای سکونت و شغل و یا صنعت آنها لازم است تحصیل و یا تصرف و یا تملك نمایند .

ماده هفتم

در منازل و کلیه اموال غیر منقوله دیگر که اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بر طبق مقررات این قرارداد تحصیل یا تملك و یا اجاره نمایند نمیتوان داخل شده و یا به تفتیشات مبادرت نمود مگر بهمان ترتیبات و مراسمی که در قوانین جاریه برای اتباع داخله مقرر است .

و همچنین دفاتر تجاری و یا صورت حساب و یا هر قبیل اسنادی را که در منازل یا در ادارات اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر باشد نمیتوان مورد تفتیش یا توقیف قرارداد مگر در تحت شرایط و مراسمی که بموجب قوانین جاریه برای اتباع داخله مقرر است .

ماده هشتم

اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع بحمايت خود و اموالشان در پیشگاه محاکم و مصادر امور از همان رفتاری که نسبت با اتباع داخله میشود بهره مند خواهند شد .

مشار الیهم مخصوصاً بدون هیچگونه مانعی به محاکم دسترسی داشته و میتوانند تحت همان شرایطی که برای اتباع داخله مقرر است ترافع نمایند مع هذا تا انعقاد قرارداد مخصوصی ترتیبات راجعه بارتفاق قضائی نسبت باشخاص بی بیاعت و وجه الضمانه مخصوص خارجیها بموجب قوانین محلیه حل و تسویه میگردد .

و در مسائل راجعه بحقوق شخصی و خانوادگی و وراثت و تر که اتباع هر يك از

طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطیع مقررات قوانین مملکت متبوعه خود میباشند و دولت متعاهد دیگر نمیتواند از اعمال قوانین مزبوره منحرف بشود جز بطریق استثناء و تا حدی که یک چنین رویه علی العموم نسبت بکلیه ممالک خارجه دیگر اعمال شود.

ماده نهم

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در موقع صلح و جنگ در خاک طرف متعاهد دیگر از هر گونه الزام تکر کردن برای دولت معاف میباشند مگر برای دفاع از بلایای طبیعی مشارالیه از هر نوع خدمت نظامی اجباری چه در قشون بری و قوای بحری و هوایمانی و چه در کارد ملی و یا چریک و همچنین از کلیه مالیاتهایی که بجای خدمت شخصی وضع شده باشد معافیت دارند و اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از کلیه قرضه‌های اجباری معاف میباشند و نمیتوان مالیاتهای نظامی یا هر قسم مصادراتی اعم از نظامی یا غیر نظامی و یا انتزاع مالکیت برای مصالح عمومی جز بهمان شرایط و بهمان ترتیبی که نسبت باتباع دولت کامله الوداد معمول میگردد بآنها تحمیل نمود.

برای جبران مصادراتی که در قسمت اول این ماده مذکور است و همچنین در مورد انتزاع مالکیت برای مصالح عمومی باتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از بابت قیمة اموال منتزعه و بسا مصادره شده غرامت منصفانه مطابق مقررات قوانین مملکت متوقف فیها که بموجب آن ترتیب این قبیل غرامات معین میگردد داده خواهد شد.

مقررات این ماده شامل شرکت‌های مذکوره در ماده ۴ نیز خواهد بود.

ماده دهم

این قرار داد بدو نسخه اصلی بفارسی و آلمانی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلاف در تفسیر این قرارداد متن فرانسه معتبر خواهد بود.

پس از تصویب این قرار داد مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد.

این قرار داد یک ماه بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود و مدت پنجسال هم مجری خواهد بود و چنانچه ششماه قبل از انقضای مدت مزبور نسخ نشود بطور ضمنی برای مدت غیر معینی تمدید خواهد یافت در آسورت هر موقع بفسخ آن میتوان مبادرت نمود بشرط آنکه ششماه قبل از وقت بطرف متعاقد دیگر اخطار شود بناء علیهذا نمایندگان طرفین متعاهدین که دارای اختیارات لازمه بودند این قرارداد را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء: محمد علی فرزین

امضاء: فریدریک ورنر کراف فن در شولنبورگ

پروتکل اختتامیه

در موقع امضاء قرار داد اقامت که امروز بین دولتهای ایران و آلمان منعقد گردیده اختیار داران امضاء کنندگان ذیل این اظهار را که جزء لاینجزای این قرار داد میباشد نمودند.

- ۱ -

راجع بنده ۱

ماده اول قرارداد اقامت بقواعد مربوطه به تذکره و بمقررات عمومی که هر یک از طرفین متعاهدین راجع بشرايط پذیرفتن کار گران خارجه در خاک خود و اشتغال آنها بمشاغل وضع نموده و یا خواهد نمود لفظه وارد نميآورد.

راجع بنده ۴

موافقت حاصل است که باستناد مقررات ماده ۴ و هیچیک از مقررات دیگر قرارداد اقامت نمیتوان از مزایای مخصوص اعطائی ایران بشرکتهای خارجی که عملیات آنها بموجب امتیاز نامههای مخصوصی تعیین شده استفاده نمود.

راجع بنده ۸ قسمت سوم

دولتهای متعاهدین موافقت دارند که حقوق شخصی و خانوادگی و وراثت و ترکه یا عبارتة اخري حقوق مربوطه باحوال شخصیه مشتمل بر مسائل ذیل است:

ازدواج - ترتیب اموال بین زوجین - طلاق - افتراق - جپیز - ابوت - نسب - قبولی فرزندی - اهلیت حقوقی - بلوغ - ولایت و قیمومت - حجر - حق وراثت بموجب وصیت نامه یا بدران وصیت نامه - تصفیه و تقسیم ماترک و یا اموال و بعلور عموم کلیه مسائل مربوطه به حقوق خانوادگی و کلیه امور مربوطه باحوال شخصیه.

دولتین متعاهدین تعهد مینمایند که اتباع طرف متعاهد دیگر را بدون اینکه قبلاً دولت متبوعه آنها موافقت کرده باشد بشابعیت خود نپذیرند .

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

اعضاء : محمد علی فرزین

اعضاء : فریدریک ورنر کراف فن در شولنبورگ

قرارداد تجارتي و گمرکی و بحر پیمائی

بین

دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

رئیس مملکت آلمان

نظر باینکه مایل هستند روابط اقتصادی بین دولتین را بر طبق عهد نامه مودت مورخه امروز تحکیم نمایند بمقد قرارداد تجارتي و گمرکی و بحر پیمائی تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران :

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علی خان فرزین

کفیل وزارت امور خارجه .

رئیس مملکت آلمان :

آقای فریدریک ورنر کراف فن درشولنبورگ .

وزیر مختار وایلیچی مخصوص آلمان در طهران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند

در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول

از محصولات طبیعی یا صنعتی آلمان در ورود با ایران حقوق گمرکی و (کنفیسیان)

و (سور ناکس) یا هیچ قسم عوارض ورودی دیگری زیاده تر یا غیر از آنچه از محصولات

مشابه دولتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کامله الوداد میشود دریافت میگردد اخذ نخواهد شد.

از محصولات طبیعی یا صنعتی آلمان در موقع خروج از آلمان بایران هیچگونه حقوق گمرکی و عوارض خروجی دیگری زیادتز یا غیر از آنچه که از امتعه مشابه در موقع خروج بقصد مملکتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کامله الوداد میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید اخذ نخواهد شد.

ماده دوم

محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در موقع ورود بآلمان مورد ادای هیچگونه حق گمرکی و کنفیسایان و سورتا کس یا هر قسم عوارض ورودی دیگری زیادتز یا غیر از آنچه از امتعه مشابه مملکتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کامله الوداد میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید واقع نخواهد شد.

محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در موقع صدور از ایران بآلمان مورد ادای هیچگونه حق گمرکی و هیچ قسم عوارض خروجی دیگری زیادتز یا غیر از حقوق گمرکی و مالیاتهای خروجی که از امتعه مشابه در موقع صدور بمملکتی که در این قسمت از معامله دولت کامله الوداد بهره مند میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید واقع نخواهد شد.

ماده سوم

امتنه هر يك از طرفین متماهدین که موافق قاعده بخاك طرف دیگر وارد گردیده و از آنها حقوق و مالیاتهای ورودی که بموجب قوانین و نظامات برای امتعه خارجه مقرر گردیده است دریافت شده باشد پس از آن بهیچوجه مورد رفتاری مادون معامله که نسبت بمحصولات طبیعی یا صنعتی مشابه مملکت ثالث دیگری بعمل میآید واقع نخواهد گردید.

ماده چهارم

راجع بکلیه ترتیبات مربوطه باخذ حقوق کمر کی وضمانت و هر گونه مراسم دیگری راجع ب ورود و خروج مال التجاره هریک از طرفین متعاهدین متقبل میگردد طرف دیگر را از معامله که در این مسئله با دولت کلامه الوداد میشود برخوردار سازد.

ماده پنجم

هر گاه مبدأ يك مال التجاره مورد شك و شبهه واقع شود ادارات کمر کی هریک از طرفین متعاهدین میتوانند تا درجه که لازم بدانند ارائه تصدیق نامه های مبدأ را تقاضا نمایند این تصدیق نامه ها از طرف ادارات کمر کی یا از طرف سایر مقامات صالحه مملکتی که مال التجاره از آنجا صادر گردیده داده میشود طرفین متعاهدین صورت این ادارات و تغییرات را که در این صورت بعمل آید بیکدیگر ابلاغ خواهند نمود - اگر تصدیق نامه های مبدأ را یکی از ادارات کمر کی صادر نموده باشد دولتی که مال التجاره بمملکت آن حمل شده ممکن است تقاضا نماید که تصدیق نامه های مبدأ را ادارات کمر کی مملکتی که مال التجاره از آنجا صادر گردیده تصدیق نماید.

تصدیق نامه های مبدأ ممکن است هم بزبان مملکت مقصد و هم بزبان مملکتی که مال التجاره از آنجا صادر گردیده نوشته شود در صورت اخیر دفاتر کمر کی مملکت مقصد میتواند ترجمه فرانسه تصدیق نامه را تقاضا نمایند - مال التجاره هائیکه از خارجه یکی از مملکتین وارد شده و در آنجا تغییر شکل داده یا از لحاظ صنعتی تکمیل شده باشد مثل امتعه همان مملکت محسوب خواهد شد.

ماده ششم

طرفین متعاهدین راجع بمبادله مال التجاره بین مملکتین به هیچگونه منع یا تحدید و اردات ، یا صادرات اقدام نخواهند نمود باستثنای ممنوعیتها یا تحدیداتی که در موارد ذیل بعمل میآید بشرط آنکه ممنوعیتها یا تحدیدات مذکور به نحوی اعمال نگردد که وسیله تبعیض بلامعجوزی نسبت بآنها گردیده یا نسبت بمال التجاره آنها

باطناً تحدیداتی را موجب گردد.

- ۱- ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه بامنیت عمومی.
- ۲- ممنوعیتها یا تحدیداتی که جهات اخلاقی و نوع پروری آنها را الزامینماید.
- ۳- ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه بتجارت اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی یا در موارد استثنائی آنچه که بکار جنگ بخورد.
- ۴- ممنوعیتها یا تحدیداتی که بملاحظه حفظ سحت عمومی یا حفظ حیوانات یا نباتات درمقابل امراض و هوام و حشرات طفیلی موزیه لازم میشود.
- ۵- ممنوعیتها یا تحدیدات صادرات که منظور از آن حفظ ذخائر مستظرفه ملی یا آثار عتیقه و با تاریخی باشد.
- ۶- ممنوعیتها یا تحدیدات شامل طلا و نقره و مسکوکات و اسکناس و اوراق بهادار.

۷- ممنوعیتها یا تحدیداتی که بموجب آن محصولات خارجه نیز مشمول رژیم باشند که در داخله مملکت راجع به تولید و تجارت و حمل و نقل و مصرف محصولات مشابه ملی برقرار است.

۸- ممنوعیتها یا تحدیدات معموله نسبت بامتعه که تولید یا تجارت آنها در داخله مملکت موضوع انحصار دولتی یا انحصارات واقعه در تحت نظارت دولت بوده و خواهد بود.

۹- ممنوعیتها یا تحدیداتی که غرض از آن حفظ منافع حیاتی مملکت درمواقع فوق العاده و غیرطبیعی باشد. هر گاه این قبیل اقدامات اتخاذ شود باید قسمی اجری گردد که بالنسبه هیچگونه تبعیض بلامجوزی بضرر طرف متعاقد دیگر بعمل نیاید. دوام اقدامات مزبوره تا وقتی است که علل یا کیفیاتی که سبب آنها بوده باقی باشد.

ماده هفتم

طرفین متعاقدین حق ترازیت آزاد از خاک خود بیکدیگر میدهند مواردی را

که ذیلا اسم برده شده ممکن است مستثنی نمود بشرط آنکه موارد مذکوره شامل تمام ممالک یا شامل ممالکی گردد که دارای وضعیت مشابهی باشد.

الف - بعثتی که مربوط با امنیت عمومی باشد.

ب - بجهت مربوطه با تنظیمات صحی یا برای حفظ حیوانات و یا نباتات در مقابل

امراض و حشرات طفیلی.

ث - برای تجارت اسلحه و ذخایر و مهمات جنگی و در موارد استثنائی هر چه که بکار جنگی بخورد. طرفین متعاهدین متعهد میگردند که از بابت ترانزیت حقوقی دریافت ننمایند معذالک از بابت حمل و نقلهایی که بطور ترانزیت بعمل میآید ممکن است فقط بجهت مخارج نظارت و تقشیش که این ترانزیت الزام مینماید عوارضی اخذ گردد این مقررات هم شامل مال التجارهائی میباشد که بطور ترانزیت مستقیم حمل میگردد و هم شامل مال التجارهائی است که از کشتی بکشتی دیگر نقل یا از نوبسنة میشود و یا در موقع ترانزیت در انبار گذارده میشود.

ماده هشتم

مقررات این قرارداد شامل موارد ذیل خواهد بود.

۱ - مساعدههای مخصوص که یکی از طرفین متعاهدین بممالک مجاور خود برای تسهیل تجارت - رحدی در قسمتی از خاک واقع در طرفین سرحد نموده یا خواهند نمود.

۲ - تمهیداتی که یکی از طرفین بموجب اتحاد گمرکی نموده یا خواهند نمود.

ماده نهم

طرفین متعاهدین نسبت به مسطوره جات و نمونهها مقررات قرارداد بین المللی سوم نوامبر ۱۹۲۳ امضاء شده در ژنو را راجع به تسهیل مراسم گمرکی اجرا خواهند نمود.

مهلت حمل مجدد اشیاء مزبوره درازده ماه خواهد بود.

ماده دهم

نسبت به کشتیهای آلمانی و محمولات آنها در ایران و نسبت بکشتیهای ایرانی و محمولات آنها در آلمان همان قسم که نسبت بکشتیهای خود آن مملکت و محمولات آنها رفتار میشود رفتار خواهد شد و معامله که درباره آنها میشود بهیچوجه مبادون رفتاری نخواهد بود که نسبت بکشتیها و محمولات مملکت دیگری میشود.

هیچگونه حقی بابت تعیین ظرفیت کشتی و ترانزیت و کانال و بندر و راهنمائی و فانوس دریائی و قرانطینه یا حقوق و عوارض مشابه یا امتحان دیگری بهر اسمی که باشد در آبهای ساحلی یکی از طرفین از کشتیهای طرف دیگر باسم یا بنفع دولت و مستخدمین دولتی و اشخاص متفرقه و شرکتها یا مؤسسات دیگر اخذ نخواهد شد مگر اینکه در تحت همان شرایط از کشتیهای خود آن مملکت نیز اخذ گردد. این رفتار مساوی نسبت بکشتیهای طرفین از هر نقطه که وارد شوند و مقصد آنها هر جا باشد مجری خواهد گردید.

مقررات فوق شامل طرز معامله مخصوص که یکی از طرفین متعاهدین در مورد کشتیهای صیادی معمول میدارد و همچنین شامل واردات ماهی که از طرف مستخدمین کشتیهای خود آن مملکت سپرد گردیده و بخراک آن حمل میشود نخواهد بود.

همچنین مقررات مزبوره شامل کابوتاز که ترتیب آن از مختصات قوانین هر مملکتی است نخواهد بود. معذالک راجع به کابوتاز هر یک از طرفین متعاهدین برای کشتیهای خود حق کلیه مساعدتها و مزایائی را خواهد داشت که طرف دیگر در این قسمت برای مملکت ثالثی ملحوظ نموده یا در آتیه بنماید بشرط آنکه طرف مزبور در خاک خود نسبت بکشتیهای طرف دیگر همان مساعدتها و مزایا را ملحوظ بدارد موارد ذیل کابوتاز محسوب نمیشود.

۱- حرکت کشتیها بین یک بندر و بندر دیگر خواه برای پیاده کردن مسافرن یا خالی کردن تمام یا قسمتی از بارهای وارده از خارجه و خواه برای سوار کردن مسافرن

یا بارگیری تمام یا قسمتی از بارهاییکه بخارجه حمل میشود .
 ۲- حمل مسافرینی که دارای بلیتهای مستقیمی باشند که در خارجه یا بقصد خارجه داده شده باشد از يك بندربه بندردیگر و حمل مال التجارهائی که بابارنامههای مستقیمی که در خارجه یا بقصد خارجه داده شده باشد حمل بکشتی میشود .

ماده یازدهم

در صورت غرق کشتی یا وارد شدن آسیبی بآن در دریا یا توقف اجباری آن هر يك از طرفین متعاهدین باید نسبت بکشتیهای طرف متعاقد دیگر اعم از اینکه کشتیهای مزبوره متعلق بدولت یا متعلق باشخاص متفرقه باشد همان کمک و حمایت و همان مساعدتهائی را که در اینموارد نسبت بکشتیهای خود آنمملکت بعمل میآید بعمل آورد .
 اشیايیکه از کشتیهای غرق شده یا آسیب دیده نجات داده شود از هر گونه حقوق کمر کی معاف خواهد بود در صورتیکه تحت نظر ادارات کمر کی یا سایر ادارات صالحه محلی قرار گرفته باشد - ادارات محلی باید در اسرع اوقات ممکنه غرق کشتی یا آسیب وارده را به نزدیک ترین قونسول مملکتی که کشتی متعلق بآن بوده است اطلاع دهند .

قونسولهای طرفین متعاهدین مجاز هستند که نسبت بانباع خود مساعدت لازمه را معمول دارند .

ماده دوازدهم

این قرار داد در دو نسخه اصلی بفارسی و آلمانی و فرانسه تحریر میگردد در صورت بروز اختلافات در تفسیر قرارداد متن فرانسه معتبر خواهد بود .
 پس از تصویب این قرارداد مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد .

این قرارداد یکماه بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرای گذارده میشود و در مدت

پنجسال مجری خواهد بود .

چنانچه قرارداد ششماه قبل از انقضاء مدت مزبوره فسخ نگردد بطور ضمنی برای مدت غیر معینی تعدید خواهد یافت و در آن صورت فسخ آن در هر موقع ممکن خواهد بود بشرط آنکه شش ماه قبل بطرف متعاقد دیگر اعلام کسردد بناء علیهذا اختیارداران طرفین که بدین امر کاملاً مجاز میباشند این قرارداد را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند .

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء : محمد علی فرزین

امضاء : فریدریک ورنر کراف فن درشولنبورگ

پرتکل اختتامیه

درموقع امضای قرارداد تجارزی و کمرکی و بحر بیعائی که امروزین دولتین ایران و آلمان منعقد گردیده اختیار داران امضاء کننده این پرتکل اظهار ذیل را که جزو لایتجزای خود قرارداد میباشد بعمل آوردند :

مربوط بماده شش

موافقت حاصل است که :

الف - تعهداتی که طرفین نمودند به ممنوعیتها و تحدیدات واردات یا صادرات دیگری غیر از آنچه بموجب ماده ۶ اجازه داده شده و درحین امضای این قرارداد در هر يك از مملکتین مجری و در ظرف دو ماه بطرف مقابل اعلام شده باشد مربوط نمیکردد.

ب - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین باستناد مستثنیات مذکوره در ماده ۶ ممنوعیتها یا تحدیدات جدیدی که بتجارت طرف دیگر لطمه شدیدی وارد سازد اعمال یا اجرا نماید طرف مزبور میتواند در ظرف يك سال از تاریخ اعمال یا اجرای ممنوعیتها یا تحدیدات مزبوره این قرار داد را فسخ نماید - در اینصورت قرارداد شش ماه پس از فسخ خاتمه خواهد یافت.

طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء : محمد علی فرزین

امضاء : فریدرک ورنر کنت فن درشولنبورک

ترجمه مراسم وزیر مختار آلمان به کفیل وزارت امور خارجه ایران

طهران ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علیخان فرزین کفیل وزارت امور خارجه بر حسب تقاضائی که فرموده بودید بسا کمال احترام خاطر عالی را مستحضر میدارد که موافق تفسیری که دولت متبوعه دوستدار از ماده دهم قرارداد تجارتمی و گمرکی و بحر پیمائی امضاء شده امروز مینماید مسلم است که ماده مزبوره شامل کشتیهای جنگی دولتمتین متعاهدین نمیشد.

متمنی است بدوستدار لطفاً مرقوم فرمائید که دولت ایران هم ماده مذکور را بهمین معنی تفسیر مینماید.

مراتب احترامات فائقه را تجدید مینماید

امضاء: فریدریک ورنر کنت فن درشولنبورگ

ترجمه مراسم وزارت امور خارجه سفارت آلمان در طهران

طهران ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ - ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

جناب آقای کنت شولتنبورک وزیر مختار آلمان در طهران

از اظهاری که در مراسم محترمه مورخه امروز فرموده‌اید دایر بر اینکه موافق تفسیر دولت آلمان راجع بماده دهم قرارداد تجارتي و کمر کی و بحریمائی امضاء شده امروز مسلم است که ماده مزبوره شامل کشتیهای جنگی دولتی متعاهدین نخواهد بود اتخاذ سند نموده و به استحضار خاطر محترم میرساند که دولت متبوعه دوستدار نیز ماده مذکور را بهمین معنی تفسیر مینماید .

مراتب احترامات فائقه را تجدید مینماید . امضاء فرزین .

ترجمه متن قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و آلمان راجع به حمایت
تصدیقنامه‌های اختراع و علائم صنعتی یا تجارنی و اسامی تجارنی
و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

رئیس جمهوری مملکت آلمان

برای تشدید روابط اقتصادی مملکتین بر طبق عهد نامه مودت و برای تکمیل
قرارداد تجارنی و کمرکی و بحر بیمائی که در ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ امضاء شده تصمیم با انعقاد
قراردادی برای حمایت تصدیقنامه‌های اختراع و علائم صنعتی یا تجارنی و اسامی تجارنی
و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی نموده و اختیار داران خود را بطریق ذیل
معین نمودند .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای میرزا محمد علیخان فرزین - وزیر امور خارجه

رئیس جمهوری مملکت آلمان

مسیو فریدریک ورنر کنت شولنبورگ وزیر مختار مخصوص آلمان در تهران
مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خودشان که در کمال مسحت و اعتبار
بود در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول

اتباع و شرکتهای هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از همان
حقوقی بهره‌مند خواهند بود که اتباع و شرکتهای مملکت متوقف‌نمیهار اجم بتصدیق نامه‌های

اختراع و علامت صنعتی یا تجاری و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی با اجرای مراسم مقرر در قوانین جاریه مملکت متوقف فیها استفاده مینمایند .

طرفین متعاهدین برای حفظ حقوق مذکور فوق تعهد مینمایند مجازاتهای مقتضیه برای موارد نقض حقوق مزبوره مقرر بنارند .

و بیزقید میشود که هر يك از طرفین متعاهدین این مواد را نسبت به تصدیقنامههای اختراع و علامت صنعتی یا تجاری و اسامی تجاری و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی اتباع و شرکتهای طرف متعاهد دیگر در صورتی که مراسم مربوطه بآنها برطبق قوانین جاریه در مملکت متوقف فیها قبل از اجرای این قرارداد هم بعمل آمده باشند اعمال خواهند نمود .

ماده دوم

این قرارداد در دو نسخه اصلی به فرانسه تحریر شده و پس از اینکه بتصویب پارلمان رسید مبادله نسخ مصوبه آن هر چه زودتر در طهران بعمل خواهد آمد . و بمحض انجام این عمل بموقع اجرا گذاشته میشود و تا انقضاء مدت قرارداد اقامت که در ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ بین طرفین متعاهدین امضاء شده مجری خواهد بود .

معمولاً برطبق قوانین اساسی خود طرفین متعاهدین میتوانند قبل از مبادله نسخ مصوبه بوسیله تعاطی مراسله این قرارداد را برای مدت سه ماه بموقع اجراء گذارند بنا بر مراتب فوق نمایندگان طرفین که دارای اختیارات لازم بوده این قرارداد را امضاء و بمهر خود ممهور کردند طهران ۲۴ فوریه ۱۹۳۰

امضاء محمد علی فرزین
امضاء فریدریک ورنر کنت شولنبورگ

صورت مجلس

- ۱ - دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان استنباط مینمایند که با توجه به مناسبات دوستانه دو کشور روابط طرفین بقسمی جریان دارد که میتوان گفت قراردادهای ذیل باعتبار خود باقی مانده بوده است :
  - الف - عهد نامه مودت بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ و پروتکل اختتامیه آن .
  - ب - قرارداد اقامت بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ و پروتکل اختتامیه آن .
  - ج - قرارداد تجاری و کمرکی و بحریهائی بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ و پروتکل اختتامیه آن .
  - د - قرارداد حمایت تصدیقنامه های اختراع و علائم صنعتی یا تجاری و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی مورخ ۲۴ فوریه ۱۹۳۰ بین دولتین ایران و آلمان .معدالذکر دولت تصدیق مینمایند که قراردادهای فوق الذکر نه تنها عملاً بموقع اجراء گذاشته میشود بلکه بمحض امضاء این صورت مجلس از لحاظ حقوقی نیز قوت قانونی خواهد یافت .
- ۲ - در مورد ماده ۴ عهد نامه مودت بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ دولت شاهنشاهی ایران معتقد است همانطور که در اعلامیه مندرج در پروتکل اختتامیه عهد نامه مزبور پیش بینی شده است در ماده فوق الذکر باید تجدید نظر بعمل آید بدینجهت دو دولت توافق حاصل نموده اند که هرچه زودتر توجه نمایند مذاکراتی برای تجدید نظر در مقررات ماده ۴ آغاز نمایند بدین ترتیب که فقط اختلافات ناشیه

از تفسیر عهد نامه های موجوده بین دو کشور توسط دیوان داد کستری بین المللی حل و فصل گردد.

۳ - در مورد ماده ۵ قرارداد اقامت بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ دو دولت اظهار تمایل نموده اند که ترتیب موضوع مالیات مضاعف و همچنین مالیات مضاعف دریانوردی را ضمن موافقت نامه های خاصی بدهند و تا انعقاد چنین موافقت نامه ها دو دولت بدون هیچگونه محدودیت کلیه تسهیلاتی را که در قوانین و آئین نامه های موجوده در مورد مالیات مضاعف پیش بینی شده است به اتباع دولت دیگر اعطاء خواهند نمود.

۴ - در مورد ماده ۶ قرارداد تجارتمی و کمر کی و بحریسمائی بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ دو دولت در نظر دارند بعداً ماده مزبور را بنحوی تنظیم کنند که قصد آنها مبنی بر عدم اجرای آن قسمت از مقررات ماده مزبور که با شرایط فعلی روابط تجارتمی بین دو کشور وفق نمیدهد بنحو بهتری تصریح گردد.

۵ - در مورد ماده ۱۰ قرارداد تجارتمی و کمر کی و بحریسمائی بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ دو دولت توافق حاصل نموده اند که بمنظور انعقاد موافقت نامه خاصی در باره بحریسمائی با در نظر گرفتن تفاضلهای دو دولت در مورد دریانوردی تجارتمی وارد مذاکره شوند.

۶ - دولت شاهنشاهی ایران اطلاع داده است که چنین استنباط مینماید که شرط معامله کلمة الوداد مندرج در قرارداد تجارتمی و کمر کی و بحریسمائی بین دولتین ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ بر اساس معامله متقابله میباشد.

۷ - این صورت مجلس برای قسمت غربی برلین نیز معتبر خواهد بود مگر اینکه دولت جمهوری فدرال آلمان در ظرف سه ماه از تاریخ امضاء این صورت مجلس خلاف آنرا ضمن اعلامیه ای بدولت شاهنشاهی اطلاع دهد.

۸ - این صورت مجلس در دو نسخه بزبانهای فارسی - آلمانی و فرانسه تنظیم شده است در صورت اختلاف در تفسیر این صورت مجلس متن فرانسه معتبر خواهد بود :

تهران بتاريخ سیزده آبانماه هزاروسیصد و سی و سه مطابق با چهارم نوامبر هزار و
 نصد و پنجاه و چهار .

از طرف دولت شاهنشاهی ایران   از طرف دولت جمهوری فدرال آلمان
 وزیر امور خارجه - عبدالله انتظام   دکتر لوئیس گیلهامر .

وزیر مختار و نماینده فوق العاده جمهوری فدرال

آلمان در تهران

دکتر هرمان رینهارت

مدیر کل وزارت اقتصاد ملی جمهوری فدرال آلمان

موافقتنامه راجع به همکاری اقتصادی و فنی دولت

شاهنشاهی ایران و جمهوری فدرال آلمان

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

رئیس جمهوری فدرال آلمان

بادر نظر گرفتن منافع مشترک دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری فدرال آلمان در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای خود و با تصدیق اینکه چنانچه دو دولت مساعی خود را در این راه مشترکاً صرف دارند در انجام این منظور بهتر موفق میشوند تصمیم گرفتند موافقتنامه‌ای درباره همکاری اقتصادی و فنی منعقد نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عبدالله انتظام وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران.

رئیس جمهوری فدرال آلمان.

جناب آقای دکتر لوتس کیلهامر وزیر مختار و نماینده فوق العاده جمهوری فدرال آلمان در تهران جناب آقای دکتر هرمان رینهاردت مدیر کل وزارت اقتصاد ملی جمهوری فدرال آلمان مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند نسبت بمقررات زیر توافق حاصل نمودند.

ماده اول

طرفین معظمین متعاهدین در مسائل مربوط باجراه و مبادله تجربیات علمی و فنی بخصوص بمنظور تشریک مساعی در قلمرو خود برای توسعه قدرت تولید و بهره برداری از منابع طبیعی یکدیگر کمک خواهند نمود .

کمک مشترک باید شامل تکمیل معلومات فنی و علمی اتباع دولت متعاهد و همچنین مبادله طرحهای کارآموزی و کار بمنظور تشریک مساعی در تکمیل معلومات حرفه‌ای اتباع دو کشور باشد .

طرفین معظمین متعاهدین این کمک مشترک را بوسیله انعقاد موافقتنامه های خاص و یا برنامه‌ها و طرحهای معین علمی خواهند نمود .

هریک از طرفین معظمین متعاهدین یکدیگر را در جریان کارها و نقشه‌هایی خواهند گذاشت که ممکن است بسبب استفاده از تجربیات طرف دیگر موجب تسریع اجرای آن حاصل گردد .

طرفین معظمین متعاهدین در مسائل مربوط بطرحهای توسعه اقتصادی و امکانات اجرای آن بایکدیگر مشورت خواهند نمود و با در نظر گرفتن نتیجه این مشورت در مورد نوع همکاری مناسب توافق حاصل خواهند کرد .

ماده دوم

دولت جمهوری فدرال آلمان حاضر است طبق تقاضای دولت شاهنشاهی ایران مساعی خود را بکار برد تا مؤسسات و افراد آلمانی تجربیات خود را در اختیار دستگاههای دولتی ایران بگذارند .

دودوات ایجاد روابط بین اشخاص و مؤسسات آلمانی را از یکطرف و دستگاههای دولتی ایران را از طرف دیگر در مورد تهیه و اجرای نقشه های مذکور در فوق تسهیل خواهند نمود .

ماده سوم

هر يك از طرفین معظمین متعاهدین از اشخاص عادی یا حقوقی طرف دیگر یعنی از اشخاص . شرکتهای . نمایندگان گنجانده شده و امثال آن که سرمایه خود را در قلمرو وی بکار انداخته اند حمایت قانونی کاملی خواهند نمود که در هر صورت نامساعد تراز حمایتی نخواهد بود که شامل اتباع آنان میشود .
در صورت انتزاع مالکیت بند ۲ و ۳ ماده ۹ قرارداد اقامت ایران و آلمان مورخ ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ قابل اجرا خواهد بود .

ماده چهارم

هر يك از طرفین معظمین متعاهدین نسبت با اتباع و شرکتهای طرف دیگر در مورد بکار انداختن و انتقال سرمایه ها معامله کاملة الوداد را معمول خواهند داشت .

ماده پنجم

این موافقتنامه در قسمت غربی برلین نیز از تاریخی که دولت جمهوری آلمان اعلامیه کسبی در این باره بدولت شاهنشاهی ایران تسلیم دارد قابل اجرا خواهد بود .

ماده ششم

این موافقتنامه در دو نسخه بزبانهای فارسی- آلمانی و فرانسه تنظیم شده است . در صورت بروز اختلافات در تفسیر این موافقتنامه متن فرانسه معتبر خواهد بود . پس از تصویب این موافقتنامه مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد این موافقتنامه بمحض مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود . مدت اعتبار این موافقتنامه ده سال است و چنانچه شش ماه قبل از انقضای مدت مزبور قسح نشود بطور ضمنی برای مدت غیر معینی تمدید خواهد یافت در آن صورت هر موقع بفسخ آن میتوان مبادرت نمود بشرط آنکه شش ماه قبل از وقت بطرف متعاهد دیگر اخطار شود .

بناء علیہذا اختیاداران طرفین کہ بدین امر کاملاً مجاز میباشند این موافقتنامه را
اعضاء و بمهر خود مهور نمودند .
تهران بتاريخ پنجشنبه سیزده آبان هزاروسیصدوسی و سه مطابق با چهارم نوامبر
هزار و نصد و پنجاه و چهار .
از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران   از طرف رئیس جمهوری فدرال آلمان

موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان

در مورد توسعه و تکمیل و اداره هنرستانهای تهران و تبریز

نظر باینکه دولت جمهوری فدرال آلمان در مارس ۱۹۵۷ بدولت شاهنشاهی ایران پیشنهاد همکاری فنی در مورد مدارس حرفه‌ای نموده است و دولت شاهنشاهی ایران با توجه بماده ۱ قرارداد همکاری اقتصادی و فنی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان مورخ ۴ نوامبر ۱۹۵۴ مطابق ۱۳ آبان ۱۳۳۳ این پیشنهاد را پذیرفته است لذا دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان مصمم بانعقاد موافقتنامه‌ای در این مورد میباشند و برای این منظور نمایندگان مختار خود را بشرح زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای دکتر محمود مهران وزیر فرهنگ
دولت شاهنشاهی ایران از طرف جمهوری فدرال آلمان جناب آقای دکتر لوتس کیلهامر
سفیر کبیر دولت جمهوری فدرال آلمان در ایران که پس از مبادله اختیارنامه های خود
و اطمینان بصحت آنها در مورد موافقتنامه زیر توافق حاصل نمودند.

ماده ۱

الف - دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان با همکاری نزدیک
و صرف اعتبارات و اقدامات مالی دوجانبه در هنرستان حرفه‌ای یکی در تهران و دیگری
در تبریز را با تکمیل و توسعه آنها بصورت مؤسسه های آموزشی نمونه برای تربیت
تکنیسین ها استادکاران و کارگران فنی ایرانی در خواهند آورد.

ب - نمایندگان مختار بالا و یا قائم مقام و نماینده آنان جدیت خواهند نمود که

اقدامات پیش بینی شده در این موافقتنامه از طرف دولتی ب موقع خود و بطور کامل اجرا شود و میزان آنها با هم متناسب باشد و برای منظور پیش بینی شده مصرف گردد. نمایندگان مختار مزبور در صورت لزوم و بنا به میل یکی از آنان تشکیل جلسه خواهند داد و دوره کار آنان لا اقل تاموقمی خواهد بود که معلمان و متخصصین آلمانی که بخرج دولت آلمان استخدام میشوند در این مدارس مشغول بکار باشند.

ماده ۴

تهدات دولت جمهوری فدرال آلمان :

الف - دولت جمهوری فدرال آلمان بخرج خود برای کارگاههای مدارس حرفه‌ای مذکور در بند الف ماده یک با توافق وزارت فرهنگ دولت شاهنشاهی ایران و با درس کل که در بند (ب) این ماده ذکر شده تجهیزات لازم از قبیل ماشین آلات و افزار کار و دستگاههای آزمایشی و کتابهای آموزشی و نمونهها و امانال آنها را تعیین و بمحل مقصد آنها در ایران خواهند رساند. بعلاوه دولت جمهوری فدرال آلمان بخرج خود ماشینها و وسائل زیر را در محل مقصد فرار داده و نصب و آماده بکار خواهد کرد بدین ترتیب که مخارج حمل و نقل و بیمه و سائلی که برای مدارس حرفه‌ای فوق تعیین شده‌اند بعهده دولت جمهوری فدرال آلمان خواهد بود و مخارج لوله کشی و تهیه آب و ساختن فونداسیون برای نصب ماشین آلات و کابل کشی و سیم کشی و تهیه نیروی برق بعهده دولت شاهنشاهی ایران است.

وسائل ماشین آلات و دستگاههایی که برای مدارس حرفه‌ای فوق تعیین شده‌اند از لحظه تحویل بر رؤسای مدارس حرفه‌ای که برای هنرستانهای مزبور تعیین شده‌اند به ملکیت دولت شاهنشاهی ایران در خواهند آمد و برای مدتی که معلمان آلمانی که در بند ج ذکر خواهند شد در این مدارس کار میکنند وسائل و لوازم مزبور در اختیار آنان فرار داده خواهد شد. این وسائل ماشین آلات و دستگاهها دارای پلاکی خواهند بود

که در روی آن عبارت «هدیه دولت جمهوری فدرال آلمان به هنرستانهای ایران» بزبان آلمانی و فارسی قید میگردد.

بد دولت جمهوری فدرال آلمان بخرج خود يك متخصص مناسب آلمانی را برای تهیه برنامهها و تشکیلات هر دو مدرسه صنعتی و همچنین برای نظارت در اجرای برنامهها و تربیت تکنیسین ها و استادکاران و کارگران فنی در اختیار دولت شاهنشاهی ایران خواهد گذارد.

ج - دولت جمهوری فدرال آلمان بخرج خود بتعداد لازم افراد آموزشی برای تربیت هنر جوان ایرانی مدارس فوق الذکر بشرح زیر برای مدت دو سال اعزام خواهد داشت :

هنرآموز - سراستادفنی - استادکار - کمک استادکار

د - هر يك از دو هنرستان دارای يك مدیرفنی آلمانی خواهد بود که مسئول امور تعلیماتی فنی میباشد و اداره هر يك از هنرستانها بعهده یکنفر رئیس ایرانی میباشد که مسئول امور اداری و مالی خواهد بود. این دو نفر با همکاری یكدیگر وظایف مربوطه را انجام میدهند.

ه - حقوق بازرس کل و هبیت آموزشی آلمانی در آلمان و ایران و مخارج مسافرت آنان و متعلقان آنها بایران و بالعکس و همچنین مخارج بیمههای معموله برای آنان و متعلقانشان بعهده دولت جمهوری فدرال آلمان میباشد.

و - دولت جمهوری فدرال آلمان بخرج خود افراد آموزشی فنی ایرانی را برای مدت یکسال در آلمان تعلیم خواهد داد و مدت این تعلیم برای مدت یکسال دیگر ممکن است تمدید شود. مخارج مسافرت رفت و برگشت هنرآموزان ایرانی بعهده دولت آلمان خواهد بود. عده معلمینیکه اعزام میشوند و همچنین رشتههای مربوطه همه ساله بوسیله بازرس کل تعیین میشود. انتخاب افرادی که برای تعلیم اعزام میشوند زیر نظر وزارت فرهنگ ایران بوسیله بازرس کل انجام خواهد شد.

ز- بازرس کل و سایر همکاران آلمانی در مدت اقامت خود در کشور شاهنشاهی ایران صرفاً با امور آموزشی و فنی خواهند پرداخت و وارد هیچگونه فعالیت سیاسی و اجتماعی نخواهند شد.

ماده ۳

تعهدات دولت ایران :

الف - دولت شاهنشاهی ایران بخرج خود تعمیرات و تکمیل ساختمانهای دو هنرستان نامبرده در بند الف ماده یک را بنحوی که بین وزارت فرهنگ ایران و بازرس کل توافق خواهد شد انجام خواهد داد.

ب- دولت شاهنشاهی ایران بخرج خود اثنایه آموزشی لازم را برای این دو هنرستان در موعد مقرر طبق تشخیص وزارت فرهنگ دولت شاهنشاهی ایران و بازرس کل تهیه و در اختیار خواهد گذارد.

ج- دولت شاهنشاهی ایران مخارج جاری نگاهداری و اداره کردن این دو هنرستان را بعهده خواهد گرفت و برای هر یک از معلمین آلمانی دو نفر کمک معلم ایرانی که دارای استعداد تعلیماتی باشند در اختیار خواهد گذارد. همچنین بخرج خود معلمین زبان آلمانی برای تدریس زبان در این هنرستانها بکار خواهد گمارد و بطور کلی تمام مخارج مربوط بکارمندان ایرانی که در آموزشگاههای مزبور بخدمت اشتغال دارند از طرف دولت شاهنشاهی ایران پرداخت خواهد شد.

د- دولت شاهنشاهی ایران برای صدور پروانه های لازم برای بازرس کل و هیئت آموزشی آلمانی و متعلقانشان و احتمالاً مستخدمین آنان اقدام خواهد کرد و همچنین جواز اقامت برای آنان تهیه خواهد نمود. دولت شاهنشاهی ایران برای بازرس کل و هیئت آموزشی آلمانی که حقوق خود را از دولت آلمان دریافت خواهند داشت برای مدت اقامتشان در ایران منزل مبله مناسبی تهیه نموده و یا کرایه منزل متناسبی در اختیار آنان خواهد گذارد.

و- هزینه سفر بازرس کل و هیئت آموزشی آلمانی و مخارج اقامت آنان در محل مأموریت در داخل کشور شاهنشاهی ایران بمهده دولت ایران خواهد بود.

ماده ۴

این موافقتنامه از تاریخ امضاء معتبر خواهد بود و پس از گذشتن دو سال ممکن است در هر موقع از جانب هر يك از طرفین اعلام فسخ آن بعمل آید و در اینصورت موافقتنامه مزبورشش ماه بعد از اعلام فسخ از اعتبار ساقط میگردد.

بتاریخ ۲۷ اسفند ۱۳۳۷ در تهران

این موافقتنامه در دو نسخه بزبانهای آلمانی و فارسی تهیه شده است و هر دو نسخه دارای اعتبار مساوی خواهد بود. يك نسخه ترجمه رسمی موافقتنامه بزبان فرانسه نیز ضمیمه است.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت جمهوری فدرال آلمانی
دکتر محمود مهران	دکتر لوتس کیلهامر
وزیر فرهنگ	سفیر کبیر دولت جمهوری فدرال آلمان

تهران - مورخ ۲۷ اسفند ۱۳۳۷

جناب آقای سفیر کبیر دولت جمهوری فدرال آلمان .

بانهایت احترام معطوفاً بموافقنامه ایکه امروز بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان بامضاء رسید راجع به تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز مراتب زیر را باستحضار میرساند .
دولت شاهنشاهی ایران بدولت جمهوری فدرال آلمان انعقاد توافق ذیل را پیشنهاد مینماید .

۱- بازرس کل هنرستانهای تهران و تبریز و همچنین سایر افراد کادر تعلیماتی آلمانی که در هنرستانهای حرفه‌ای ایران بکراشتغال دارند مادامیکه در خدمت وزارت فرهنگ شاهنشاهی میباشند در تمام مدت اقامت خود در کشور شاهنشاهی تا آنجائیکه برخلاف قوانین و مقررات ایران نباشند در مورد پرداخت مالیات عوارض گمرکی و سایر عوارض قانونی ایران در ردیف سایر کارشناسان خارجی که در ایران نظیر همین نوع مأموریتها را دارند قرار خواهند گرفت مقررات اخیر الذکر شامل اقوام نزدیک بازرس کل و کادر تعلیماتی آلمانی و مستخدمین آنها که تابعیت ایران را ندارند خواهد بود .

۲- کلیه ماشین آلات و ابزار کاریکه برای مجهز ساختن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز از طرف دولت جمهوری فدرال آلمان بایران وارد میشود از پرداخت عوارض گمرکی و دولتی معاف خواهد بود . چنانچه دولت جمهوری فدرال آلمان با پیشنهاد دولت شاهنشاهی در موارد مزبور موافقت حاصل نمایند یا دداشتهای اشاره شده بمنظور تأیید پیشنهادات اعلام شده و توافق نظر هر دو دولت تلقی خواهد شد .

موقع را مفتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میدارد

وزیر فرهنگ - دکتر محمود مهران

سفیر کبیر دولت جمهوری فدرال آلمان

تهران مورخ ۱۸ مارس ۱۹۵۹

جناب آقای دکتر مهران

بانهایت احترام وصول و دریافت یادداشت مورخ ۲۷ اسفند ۱۳۳۷ امروز جنابعالی را که متضمن پیشنهاد دولت شاهنشاهی ایران و حاوی نکات زیرین بوده است بدینوسیله تأیید مینماید:

۱ - بازرس کل هنرستانهای تهران و تبریز و همچنین سایر کادر تعلیماتی آلمانی که در هنرستانهای ایران بکار اشتغال دارند مادامیکه در خدمت وزارت فرهنگ شاهنشاهی میباشند در تمام مدت اقامت خود در کشور شاهنشاهی تا آنجائیکه برخلاف قوانین و مقررات ایران نباشد در مورد پرداخت مالیات عوارض گمرکی و سایر عوارض قانونی ایران در ردیف سایر کارشناسان خارجی که در ایران نظیر همین نوع ماموریتها را عهده‌دار میباشند قرار خواهند گرفت .

مقررات اخیر الذکر شامل اقوام نزدیک بازرس کل و کادر تعلیماتی آلمانی و مستخدمین آنها که تابعیت ایران را ندارند خواهد بود .

۲ - کلیه ماشین آلات و ابزار کاریکه برای تجهیز ساختن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز که از طرف دولت جمهوری فدرال آلمان بایران وارد میشود از پرداخت عوارض گمرکی و دولتی معاف خواهد بود .

دوستدار بانهایت احترام و مضافاً با اطلاع جنابعالی میرساند که پیشنهاد دولت شاهنشاهی نیز مورد قبول و موافقت دولت جمهوری فدرال آلمان قرار گرفته است زیرا در این زمینه یادداشت جنابعالی و یادداشت جوابیه اشاره شده در فوق بمنظور تأیید پیشنهادات اعلامی و موافقت نظر هر دو دولت تلقی خواهد شد .

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میدارد

دکتر لوتس کیلهامر

تبادل مکاتبات راجع به استان برلن

سفیر کبیر دولت جمهوری فدرال آلمان

تهران ۱۸ مارس ۱۹۵۹

جناب آقای دکتر مهران

با نهایت احترام معطوفاً بموافقنامه ای که امروز فیما بین دولت جمهوری فدرال آلمان و دولت شاهنشاهی ایران راجع به تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز بامضاء رسید مراتب زیر را باستحضار میرساند.

دولت جمهوری فدرال آلمان با تصویب مجلس ایالتی برلن شمول استان برلن را در موافقتنامه منعقد فیما بین دولت جمهوری فدرال آلمان و دولت شاهنشاهی ایران در خصوص تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز اعلام و در نتیجه بدولت شاهنشاهی ایران پیشنهاد زیر را تقدیم میدارد.

این موافقتنامه شامل استان برلن هم خواهد بود تا آنجائیکه دولت جمهوری فدرال آلمان در مقابل دولت شاهنشاهی ایران تا مدت سه ماه بعد از اعتبار یافتن موافقتنامه ملاحظات مغایرت داری ابراز ندارد.

چنانچه دولت شاهنشاهی ایران بایست نهاد دولت جمهوری فدرال آلمان موافقت نماید یاد داشته‌های اشاده شده بمنظور تأیید پیشنهادات اعلام و موافقت نظر هر دو دولت مبنی بر الحاق استان برلن در موافقتنامه ای که بین دولت جمهوری فدرال آلمان و دولت شاهنشاهی ایران در باره تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای تهران و تبریز که امروز بامضاء رسید تلقی خواهد شد:

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میدارد.

دکتر لوتس کیلهامر

تهران - مورخ ۲۷ اسفند ۱۳۳۷

جناب آقای سفیر کبیر

با نهایت احترام بدینوسیله وصول و دریافت یاد داشت مورخ ۱۸ مارس ۱۹۵۹ امروز جنابعالی را تائید مینمایم. ضمن یاد داشت مزبور جنابعالی بدو ستادار اعلام نموده بودید که دولت جمهوری فدرال آلمان با تصویب مجلس ایالتی برلن مایل است موافقت استان برلن را با موافقتنامه منعقد فیما بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان در خصوص تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای حرفه‌ای تهران و تبریز جلب نموده و با دولت شاهنشاهی ایران بشرح زیر توافق نمایند. این موافقتنامه شامل استان برلن هم خواهد بود تا آنجائیکه دولت جمهوری فدرال آلمان در مقابل دولت شاهنشاهی ایران مدت سه ماه بعد از اعتبار یافتن موافقتنامه اظهار نظر مغایرت داری ابراز ننماید.

در خاتمه محترماً با اطلاع جنابعالی میرساند که پیشنهاد دولت فدرال آلمان بموافقت نظر دولت شاهنشاهی نیز رسیده شده است.

بنابراین یاد داشت جنابعالی و یاد داشتهای جوایه ضمیمه بمنظور تائید پیشنهادات اعلام شده و توافق نظر هر دو دولت مبنی بر الحاق برلن در موافقتنامه ای که بین دولت شاهنشاهی و دولت جمهوری فدرال آلمان در باره تکمیل و توسعه و اداره شدن هنرستانهای تهران و تبریز که امروز با امضاء رسید تلقی خواهد شد.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم میدارد.

وزیر فرهنگ دولت شاهنشاهی ایران.

محمود مهران

Ministère des Affaires Etrangères

Recueil des Traités

Fascicule No.1

Traités Irano-Argentins

Traités Irano-Allemands

Teheran 1959